

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/161740,W-audycji-Przystanek-Historia-w-Polskim-Radiu-o-projekcie-Szlak-i-Nadziei-Odyseja.html>
27.02.2026, 17:40



W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu o projekcie „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” – 23 marca 2022

Audycja została wyemitowana w środę o godz. 19.30 na antenie Programu I Polskiego Radia.

23.03.2022

18 marca na Zamku Królewskim w Warszawie prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki otworzył międzynarodowy [projekt memoratywno-edukacyjny „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”](#). Projekt ma na celu ukazanie wędrówki ponad 116 tysięcy Polaków – cywilów i żołnierzy armii generała Władysława Andersa oraz szlaku bojowego 1 Dywizji Pancernej generała Stanisława Maczka.

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” to projekt wyjątkowy. Opowiada o losach Polaków, którzy po agresji 17 września 1939 roku znaleźli się przede wszystkim w Związku Sowieckim. – Kilkaset tysięcy Polaków znalazło się w zupełnie nowej rzeczywistości. W wyniku agresji sowieckiej zostali wchłonięci – mówi dr Rafał Leśkiewicz, rzecznik prasowy Instytutu Pamięci Narodowej.

Poznać losy tułaczy Andersa

Część z tych osób trafiła do niewoli, część została brutalnie zamordowana. W roku 1942, w wyniku ustaleń z Józefem Stalinem, udało się w Związku Sowieckim utworzyć armię, którą miał dowodzić generał Władysław Anders. – Wykorzystując okazję utworzenia polskiej armii i wyprowadzenia jej w wyniku postanowień układu Sikorski-Majski z roku 1941, w marcu 1942 rozpoczął się wymarsz wojska polskiego – tłumaczy gość „Przystanku Historia”. Żołnierzom towarzyszyło kilkadziesiąt tysięcy cywilów. Właśnie tych, przede wszystkim, wydarzeń dotyczy projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”.

Jego rdzeń stanowi [wystawa](#), którą dziś możemy oglądać na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Warszawie, a która pojawiać się będzie stopniowo na całym świecie, w miejscach, do których tułacze Andersa docierali. – Wystawa będzie w wielu językach, w językach narodowych. Jest wielowymiarowa, w każdym kraju będzie miała osobne panele. Zarówno żołnierze, jak i cywile przemierzali olbrzymią drogę: przez środkową Azję, północną Afrykę, dotarli do południowych Włoch – wylicza dr Rafał Leśkiewicz. Tam w Bolonii czy pod Monte Cassino walczyli o wolność.

Autorzy wystawy pamiętają również o żołnierzach generała Stanisława Maczka, którzy w czasie II wojny światowej zapisali wiele chlubnych kart.

Polska historia wciąż pełna jest tajemnic

Istotą projektu jest jednak również zebranie wszelkich pamiątek, dokumentów, fotografii, relacji oraz odnalezienie zapomnianych miejsc pochówku Polaków, którzy wraz z generałem Andersem wyszli ze Związku Sowieckiego. – To także potrzeba odnowienia tych znanych miejsc pochówku: cmentarzy, które są rozsiane po całym świecie – podkreśla gość audycji i dodaje, że gromadzenie

świadczeń jest o tyle ważne, że wciąż wiele faktów z naszej historii stanowi zagadkę. – Archiwa rosyjskie czy archiwa w kilku krajach Azji Środkowej nie są szeroko otwarte. Przy okazji realizacji tego projektu będziemy chcieli także zgromadzić jak najwięcej materiałów dokumentacyjnych – przekonuje.

W audycji także:

- o książce Aleksandry Namysło [*Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej*](#). Są w niej przedstawione różne formy pozytywnych postaw zilustrowane opisami indywidualnych historii ratowania ludności żydowskiej na wspomnianym terenie. Dotyczą one ponad 160 osób. Z tego ponad 96 proc. osób udzielało schronienia, pozostali pośredniczyli w znalezieniu kryjówki lub udzielali pomocy doraźnej. 112 osób pomagających zostało uhonorowanych tytułem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata przez Yad Vashem. Ustalenie liczby tych, którzy otrzymali pomoc, nastrocza wiele trudności. Było to nie mniej niż 147 osób, z czego zdecydowana większość była ukrywana. Trudność pojawia się przy oszacowaniu liczby przebywających czasowo albo wymiennie w kryjówkach zbiorczych. Niepełne dane dotyczą również udzielających pomocy.
- Instytut Pamięci Narodowej organem prowadzącym Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie,
- o wydarzeniach organizowanych przez IPN oraz artykuły na portalu przystanekhistoria.pl.

Audycja została wyemitowana 23 marca 2022 (środa), o godz. 19.30, na antenie Programu I Polskiego Radia.

[POSŁUCHAJ](#)

[Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 9 marca 2022.](#)

[Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl.](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzyli.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Posłuchaj